

Sisällysluettelo

1. Venäjän metsäteollisuus. Yleistä.....	2
1.1. Venäjän metsäsektorin historia	2
1.2. Tuotantomäärien muutosten dynamiikka vuosina 1970 – 2002.....	4
1.3. Työntekijämäärien muutosten dynamiikka 1970 – 2002. Palkkajärjestelmä.....	8
1.5. Vienti ja tuonti vuosina 1970 – 2002	14

1. Venäjän metsäteollisuus. Yleistä

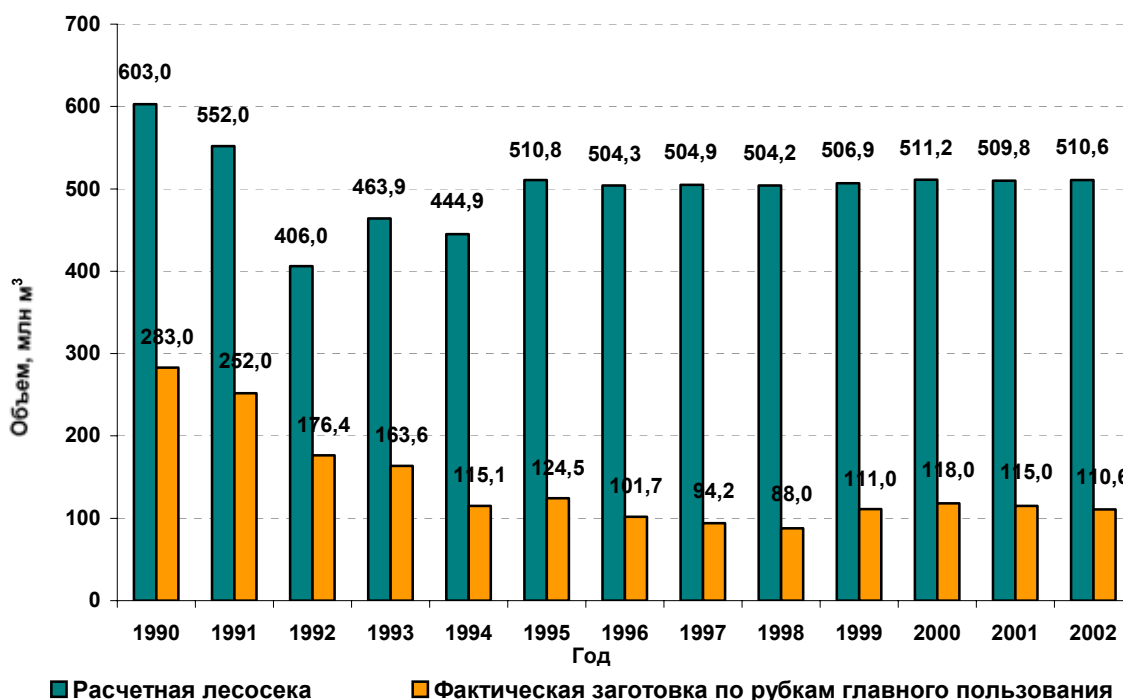
1.1. Venäjän metsäsektorin historia

Venäjän federaation metsäteollisuussektoriin (LPK) kuuluvat metsänkorjuu (hakkuut ja puun alkukäsittely); uitto, puutavaran lajittelu ja kuljetus; puunjalostusteollisuus (vanerin ja lastu- ja kuitulevyn tuotanto, puusepänteollisuus, ovi- ja ikkuna-aihioiden ja puisten kuljetuslaatikoiden tuotanto); huonekaluteollisuus, sellu- ja paperiteollisuus sekä kemiallinen metsäteollisuus. Metsäteollisuuden kaikki osa-alueet liittyvät teknologisesti toisiinsa, koska ne perustuvat raakapuun tuotantoon ja jalostukseen.

Venäjän metsävarannon pinta-ala on 12 milj. km², metsän peittämiä maita on 8 milj. km². Metsävarat käsittävät yhteensä 81,9 mrd. m³. Yhtä asukasta kohti Venäjällä on yli 600 m³ puustoa. Venäjän alueen metsäisyys on 45,3 %. Noin 80 % metsäpeitteisistä maista sijaitsee Siperiassa ja Kaukoidässä, 20 % Venäjän Euroopan-puoleisessa osassa. (Lähde: Venäjän federaation metsävaraministeriö).

Kuva 1.1.

Hakkuusuunnitteen ja päätehakkuiden todellisten volyyymien dynamiikkaa

Hakkuusuunnite, päätehakuissa korjattua puuta. Lähde: Venäjän federaation metsävaraministeriö

Metsän peittämiä maiden osuus on 64,6 % Venäjän pinta-alasta eli 774.3 milj. ha. Puuston tilavuus on yhteensä 81.9 mrd. kuutiometriä.

Metsäjärjestelyn laskema metsänhoidolliset ja ympäristösuojelulliset näkökohdat huomioon ottava vuosittainen hakkuusuunnite on päätehakkuiden kohdalla 551 milj. kuutiota. Todellisuudessa korjatun puun määrä on viime vuosina ollut 22-24 prosenttia suunnitellusta hakkuumäärästä. Vuonna 2000 päätehakuissa korjattiin 130 milj. kuutiometriä, ja vuonna 2001 korjattiin 126 milj. kuutiota puuta. Lisäksi harvennushakkuuta ja muita välihakkuuta suoritettaessa korjataan vuosittain noin 40 milj. kuutiota, mm. Venäjän luonnonvaraministeriön alaisten metsänhoitotalouksien voimin korjataan yli 20 milj. kuutiota. (Lähde: Venäjän federaation teollisuus-, tiede- ja teknologiaministeriö, Talouskehityksen ja kaupan ministeriö: Metsäteollisuuden kehityksen pääsuunnat).

Ennen markkinatalousuudistusten alkamista (1989) Neuvostoliitossa ja mm. Venäjällä metsä- ja paperituotteiden kysyntä saatiin tyydyttää kotimaisen tuotannon avulla.

Vuonna 1980 Venäjällä tuotettiin ainespuuta 268 milj. m³. Vuoteen 2002 mennessä ainespuun tuotanto laski 85,1 milj. kuution.

Vuonna 2002 Venäjän metsäsektorissa vallinnut tilanne kehittyi seuraavasti.. Puunkorjuun ja puunjalostuksen alalla toimii 22 000 yritystä, jotka sijaitsevat Venäjän kaikilla alueilla ja työllistävät yli miljoona henkeä (osuus on 7 % teollisuudessa toimivien määrästä). Metsäalalle kuuluu 3 % teollisuuden käyttöomaisuudesta. Metsäteollisuusyritykset maksavat yli 2 % eritasoisten budjettien teollisuudelta saatavista verotuloista.

Vuonna 2002 metsä- ja paperituotteita tuotettiin Venäjällä 8,2 mrd. \$ arvosta. Viennin arvo oli 4,45 mrd. \$. Tuonnin arvo oli 1,8 mrd. \$. Maan sisäinen kulutus oli 5,6 mrd. \$. Näin ollen metsäsektorin tuotteiden yhteinen myyntituotto oli Venäjällä noin 10 mrd.\$.. Puun jatkojalostukseen käytetään alle 30,7 milj. kuutiota eli 36 % tuotetun ainespuun määrästä.

Metsäsektorin tärkeimmät tuotantoyksiköt sijaitsevat Luoteis-Venäjällä ja Siperiassa. Karjalan tasavallassa ja Arkangelin alueella metsäsektorin osuus oli 2002 noin 50 % teollisuuden tuotantokapasiteetista, ja Irkutskin alueella metsätuotteiden osuus oli yli 20 % teollisuustuotannosta. (Lähde: V kansainvälisen metsäteollisuusfoorumin katsaus).

Metsävarojen johtaminen ja puunjalostusteollisuuden koordinoititehtävät ovat nykyään jakautuneet. Metsien käyttöön ja suojeluun liittyvät kysymykset kuuluvat Venäjän luonnonvaraministeriölle, samalla kun metsäteollisuuden asioita hoitaa Venäjän teollisuus-, tiede- ja teknologiaministeriö, jossa on Metsäsektorin teollisuus- ja innovatiivisen politiikan osasto.

Samanaikaisesti valtion (ja kuntien) omistamia yrityksiä on nykyään vähän. Vuonna 2002 niiden osuus oli enintään 4 % metsäteollisuusyritysten yhteismäärästä. Suurin osan yrityksistä on yksityis- ja sekaomistuksessa.

1.2. Tuotantomäärien muutosten dynamiikka vuosina 1970 – 2002

Metsä- ja paperituotteiden tuotannon dynamiikka esitetään taulukossa 1.1 (Lähde: Venäjän tilastokomitea).

Taulukko 1.1.

Metsäsektorin tuotantomäärien muutosten dynamiikka vuosina 1970 - 2002

Nimi	Mittayks.	1970	1975	1980	1985	1988	1990	1991	1992	1993
Puutavaran ajo (puunkorjuu)	milj.m ³	354	367	328	337	354	304	269	238	175
Ainespuu (raakapuu)	milj.m ³	281,5	302	268	271	296	256	223	192	138
Sahatavara	milj.m ³	91,9	93,5	80,3	79,6	85	75	65,8	53,4	40,9
Tehdastuotteisia puutaloja	tuh.m ² yht. pinta- alaa	4132	4909	3731	4630	4950	4448	3894	2464	1520
Vaneri	tuh.m ²	1421,4	1558,8	1459	1594	1727	1597	1520	1268	1042
Lastulevy	tuh.m ²	1376,5	2612,8	3491	4673	5490	5568	5409	4522	3941
Kuitulevy	milj.m ²	170,9	324,1	386,2	453	501	483	474	426	362
Huonekalut (ao. vuoden tukkuhinnoissa)	mrd. rpl.	1,6	2,36	3,0	4,14	4,87	5,78	13,0	118,6	1047,7
Sellu (keitettynä)	tuh. t	4735,4	6409,3	6765	7954	8349	7525	6451	5676	4403
Paperi	tuh. t	3476	4317,5	4462	5030	5334	5240	4765	3608	2885
mm. sanomalehtipaperi	tuh. t	-	1485	1535	1565	1694	1722	1549	943	845
Kartonki	tuh. t	1972,6	2513,9	2536	2877	3249	3085	2619	2157	1607
mm. pakkauspahvi	tuh. t	-	1287	1336	1538	1649	1614	1391	1195	883

Taulukon 1.1 jatkoa

Nimi	Mittayks.	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Puutavaran ajo (puunkorjuu)	milj.m ³	119	116,2	96,8	85,4	78,2	90,0	94,8	97,1	98,1
Ainespuu (raakapuu)	milj.m ³	91	92,3	75,7	66,7	64	76	80,6	84,1	85,1
Sahatavara	milj.m ³	30,7	26,5	21,9	19,6	18,6	19,1	20	19,5*	19,2*
Tehdastuotteisia puutaloja	tuh.m ² yht. pinta- alaa	497	271	103	160	118	136	108	93	152
Vaneri	tuh.m ²	890	939	972	943	1102	1324	1484	1590	1821
Lastulevy	tuh.m ²	2625	2206	1472	1490	1568	1987	2335	2545	2744
Kuitulevy	milj.m ²	240	234	184	197	196,6*	249,6*	292,2*	299,0*	326,7*
mm. MDF	tuh.m ²	-	-	-	-	88	163	215	239	259
Huonekalut (ao. vuoden tukkuhinnoissa)	mrd. rpl.	2459,2	5252,9	6529,7	6937,7	7,4	13,37	18,16	24,08	27,22
Sellu (keitettynä)	tuh. t	3314	4197	3075	3164	3210	4225	4960	5272	5579
Paperi	tuh. t	2216	2773	2302	2226	2454	2968	3326	3442	3552
mm. sanomalehtipaperi	tuh. t	1038	1458	1245	1195	1395	1622	1694	1732	1714
Kartonki	tuh. t	1196	1301	922	1114	1123	1567	1986	2183	2428
mm. pakkauspahvi	tuh. t	709	832	601	791	784	1084	1361	1552	1740

- * yksityisyrittäjät mukaan luettuna
- ** myös Sheksnan puulevytehtaalla tuotettava keskiteivis kuitulevy (MDF), jota Venäjän tilastokomitea ei laske mukaan

Vuonna 2002 metsäteollisuustuotanto oli arvoltaan 295 mrd. rpl. Sen osuus oli 4,3 % Venäjän teollisuustuotannosta.

Puunkorjuu

Vuodesta 1990 vuoteen 2002 puunkorjuun volyymi supistui Venäjällä melkein nelinkertaisesti (ks. taulukkoa 1.1).

Termillä 'puunkorjuu' tarkoitetaan metsästä ajetun (korjatun) puun yhteismäärää, johon sisältyy pienten, keskisuurten ja suuryritysten metsänkäytön eri lajien yhteydessä toteuttama puunhankinta.

Vuonna 1990 Venäjän osuus oli 10 % maailman puunhankinnasta. Vuodesta 1999 metsäsektorin tuotannon kannattavuus alkoi kasvaa, mikä johti hakkuumäärien kasvuun: jo seuraavana vuonna puunkorjuussa kasvu oli 15 %.

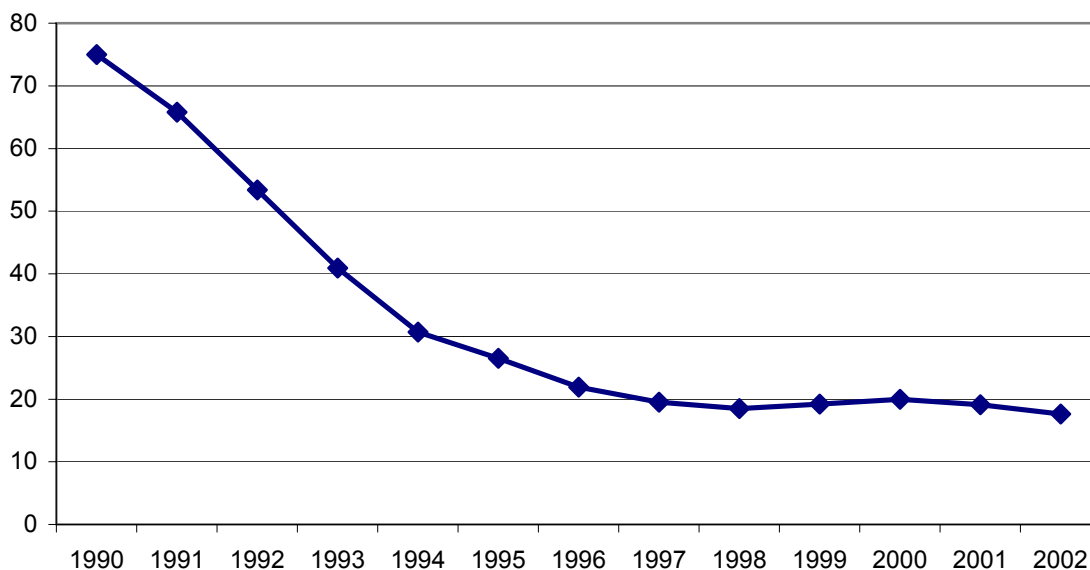
Ainespuun tuotannossa ensimmäisellä sijalla Venäjällä on Irkutskin alue. 2002 sen osuus oli 16,9 % maan yhteisestä ainespuun tuotannosta ja 66 % Siperian ainespuun tuotannosta. Toisella sijalla on Arkangelin alue, jossa tuotetaan 10,1 % ainespuuta. 7,2 % on Vologdan alueen osuus. Karjalan tasavalta, Komin tasavalta ja Kirovin alue tuottavat vastaavasti 6,0; 5,5 ja 5,5 % (Lähde: NP Ei-kaupallinen kumppanuus ARKANGELIN METSÄNEUVOSTO).

Sahateollisuus

Ennen talousuudistusten käynnistämistä puun sahaamista harjoitti Neuvostoliitossa Metsäteollisuusministeriön alaisten yritysten lisäksi 80 ministeriötä ja virastoa ja yritysten yhteismäärä oli 20 000. (Lähde: NIPIEllesprom OY).

Kuva 1.2.

Sahatavaran tuotanto Venäjällä 1990-2002, milj. m³
(Lähde: Venäjän tilastokomitea)

Vuosina 1990-2002 sahatavaran valmistus laski Venäjällä noin 4-kertaisesti (Kuva 1.2). Vuosina 1999-2000 alkanut kasvu pysähtyi 2001, vuonna 2002 sahatavaran tuotanto supistui edelliseen vuoteen verrattuna 1,5 %, sahattua puutavaraa tuotettiin 19,2 milj. m³. Vuosina 1999-2002 valmistuskapasiteetin käyttö oli sahateteollisuudessa enintään 40 %.

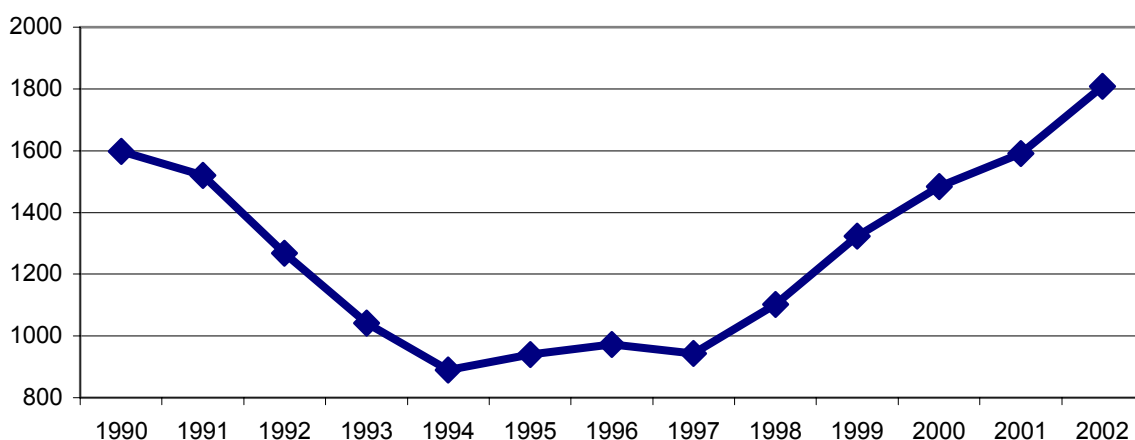
Vaneriteollisuus

Liimavanerin tuotannossa vuosina 1990-2002 voidaan erottaa kolme vaihetta (Kuva 1.3). Ensimmäisessä vaiheessa (1991-1994) vanerin tuotanto supistui ja oli pienimmillään 1994, jolloin valmistetun vanerin määrä oli 1,8 kertaa pienempi kuin 1990. Vuosina 1994-1997 tuotanto tasaantui ja vuosittain valmistui

noin 900 000 -940 000 kuutiometriä. Vuodesta 1998 vanerin tuotanto alkoi lisääntyä, ja 2001 se oli melkein samalla tasolla kuin talousuudistusta edeltäneellä kaudella; 2002 tämä taso ylitettiin 14,0 %. Vuonna 2002 tuotettiin 1 821 000 kuutiota liimavaneria.

Kuva 1.3

Vanerin tuotanto Venäjällä 1990-2002, tuh. m³.
(Lähde: Venäjän tilastokomitea)

Lastu- ja kuitulevytuotanto

Puulevytuotanto on hyvin tärkeää Venäjälle, koska siihen käytetään raakapuuta, joka ei sovellu sellun, paperin tai vanerin tuotantoon eikä sovi sahattavaksi. Puulevytuotannon huippukohta saavutettiin 1990 (5,6 milj. m³ lastulevyä ja 487 milj.m² kuitulevyä). Suurin lasku puulevytuotannossa sattui vuodelle 1996 (1,47 milj. m³ lastulevyä ja 184 milj.m² kuitulevyä).

Vuosina 1999-2002 puulevytuotannon kasvuvauhti oli melko korkea. Vuonna 2002 lastulevyä tuotettiin 75 % ja kuitulevyä 66 % enemmän kuin 1998 eli lastulevyä tuotettiin 2 744 000 m³ ja kuitulevyä 326,7 milj.m².

Kilpailukykyisiä ja kehityskelpoisia puulevylajeja, sellaisia kuin MDF ja OSB, Venäjällä tuotetaan vähän. Vuonna 2002 tuotettiin 259 000 m³ MDF-levyä, eikä OSB-levyä tuotettu ollenkaan.

Huonekalutuotanto

Neuvostoliitossa huonekalutuotannon alalla toimi 60 ministeriötä, virastoa ja järjestöä. Samaan aikaan 80 % huonekaluista tuotettiin Metsäteollisuusministeriön alaisissa tehtaissa. 1991 tuotettujen huonekalujen määrä kasvoi vuoteen 1990 verrattuna 26 %. Hintojen vapauduttua 1992 huonekalujen hinnat kasvoivat 7-kertaisesti, mutta tuotantovolyymit pienenevät 2-3-kertaisesti. Sen jälkeen kun 1993 huonekalutuotanto kasvoi taas jonkin verran, alkoi 1994 uudelleen huonekalutuotannon lasku Venäjällä. Tämä johtui siitä, että kilpailu kiristyi, ulkomaisten huonekalujen tuonti maahan moninkertaistui vuoteen 1993 verrattuna. Indeksoiduissa hinnoissa vuoden 2002 huonekalutuotanto oli 20 % suurempi kuin vuonna 1995.

Vuonna 2002 Venäjällä tuotettiin huonekaluja 868 milj. USA:n dollarin arvosta. Virallisten tilastotietojen mukaan 2002 Venäjällä toimi huonekalutuotannon alalla 4524 yritystä, joiden työntekijämäärä oli 157 900 henkeä. Suurten ja keskisuurten yritysten määrä oli 523 eli 11,6 % yritysten yhteisestä määrästä. Pienten yritysten osuus oli 88,4 %.

Maan eri alueiden osuus: Volganvarren federatiivinen piiri – 17,8 %; Keski-Venäjän FP – 47,2 %; Luoteis-Venäjän FP– 13,1 %; Etelä-Venäjän FP - 8,2 %; Uralin FP – 7,9 %; Siperian FP – 3,9 %; Kaukoidän FP – 1,9 %.

Sellu- ja paperiteollisuus

Neuvostoliitossa, mm. Venäjällä, sellu- ja paperiteollisuuden kehitys alkoi siitä, että kommunistisen puolueen keskuskomitea ja ministerineuvosto hyväksyivät 7.4.1960 asetuksen nro 478 ”Toimenpiteistä sellu- ja paperiteollisuuden jälkeenjääneisyyden poistamiseksi”.

Tuloksena oli, että rakennettiin ja otettiin käyttöön useita suuria tehtaita (Kotlasin ja Baikalin sellu- ja paperitehtaat, Bratskin ja Syktyvkarin sahat, Selengan ja Amurin sellu- ja kartonkitehtaat), joukko paperi- ja kartonkitehtaita, jotka käyttivät mm. keräyspaperia. Vuosina 1961-1970 paperin ja kartongin tuotanto kasvoi 2,1-kertaisesti, 1971 -1980 kasvu oli 30 % ja 1981 - 1990 vain 19 %.

Venäjän selluntuotanto oli pienimmillään 1996-1997 (Kuva 1.3), lasku oli melkein 60 % vuoden 1990 tasoon verrattuna. Vuoden 1995 selluntuotannon hyppäyksenomainen kasvu johtui yksinomaan sellunkysynnän kasvusta Euroopassa. Sitä seurannut selluhintojen lasku maailmalla vaikutti selluntuotannon supistumiseen Venäjällä, sitä kesti vuoden 1998 keskivaiheille asti.

Kuva 1.4

Selluntuotanto Venäjällä 1990-2002, tuh. t

(Lähde: Venäjän tilastokomitea)

Selluntuotannon kasvu vuoden 1998 toisella puoliskolla ja erityisesti 1999-2001 johtui ennen muuta paperin kysynnän kasvusta, koska vuoden 1998 talouskriisin ja ruplan romahtamisen jälkeen ylivoimaisesti kallistuneen tuontipaperin tilalle kuluttajan piti saada kotimaista paperia ja kartonkia. Lisäksi vaikutti myös 1999 alkanut sellunhintojen nousu maailmalla. Näiden tekijöiden vaikutuksesta sellunkeitto kasvoi 1999 melkein 32%, ja 2000 kasvu oli 55% vuoteen 1998 verrattuna.

Vuosina 2001-2002 kehityssuunta pysyi samana, mutta kasvuvauhti hidastui eikä ylittänyt vuosittain 6 %:a. Vuonna 2002 sellua keitettiin 5579 000 t.

Selluntuotannossa ensimmäisellä sijalla oli 2002 Arkangelin alue, jonka osuus oli 33,1 % Venäjällä tuotetusta sellusta. Samalla Arkangelin alueen osuus laski jatkuvasti vuosina 1998-2001. Toisella sijalla oli Irkutskin alue (27,3 %). Suurimpia selluntuottajia ovat Komin tasavalta (9,5 %) ja Karjala (7,9 %) sekä Leningradin alue (8,6 %). Venäjän selluntuotannossa Luoteis-Venäjä on kärkisijoilla (63,4 % vuonna 2002).

1.3. Työntekijämäärien muutosten dynamiikka 1970 – 2002. Palkkajärjestelmä

Metsäsektorilla on tapana jakaa henkilökunta teollisuus-tuotannolliseen ja ei-tuotannolliseen.

Vuoteen 1989 asti teollisuus-tuotannollisen henkilökunnan (TTH) osuus oli metsäsektorilla 85,3 %, loput 14,7 % työntekijöistä toimi ei-tuotannollisella alalla. Metsänkorjuussa ei-tuotannollisen henkilökunnan osuus oli noin 33 %, samalla kun se oli 19 % sellu- ja paperiteollisuudessa sekä kemiallisessa metsäteollisuudessa ja 12,5 % puunjalostuksessa.

Markkinataloudelliset uudistukset johtivat Venäjän metsäteollisuudessa työntekijämäärän jyrkkään laskuun. Oma vaikutuksensa oli myös metsäalan työntekijöiden ja toimihenkilöiden palkkatulojen ja reaaliensioiden (palkan) keskinäissuhteella, samoin toimeentulominimillä. Vuonna 2002 palkkatulot kasvoivat 1,6-kertaisesti vuoteen 1998 verrattuna, mutta reaalitytulot pienenevät ja olivat vain 84,9 % vuoden 1998 tasosta. Samanaikaisesti keskimääräinen laskettu kuukausipalkka kasvoi 42,7 %, mutta reaaliensiot laskivat 76,8%:iin samalla kun toimeentulominimi kasvoi 84%.

Metsäalalla työntekijöiden vaihtuvuus on luonteeltaan yhä negatiivisia, irtisanoutuneita on vieläkin enemmän kuin uusia työhön palkattuja työntekijöitä (Taulukko 1.2).

Taulukko 1.2.

Metsäalan työntekijämäärien kehitys
(Lähde: NIPIEllesprom OY, Venäjän tilastokomitea)

Nimi	1994	1995	1996	1997	1998	2002
Palkattu vuoden aikana						
Metsä-, puunjalostus-, sellu- ja paperiteollisuus, tuh. henkeä	303,7	340,7	218,7	225,9	246,9	230
- osuus keskivertomäärästä prosentteina	24,9	30,8	22,7	27,0	31,5	33,1
Irtisanottu vuoden aikana						
Metsä-, puunjalostus-, sellu- ja paperiteollisuus, tuh. henkeä	529,4	427,0	348,4	328,5	311,7	290,1
- osuus keskivertomäärästä prosentteina	43,4	38,5	36,1	39,3	39,8	38,5

Venäjän metsäteollisuusyritysten tuotantoalalla toimivien työntekijöiden määrä

Tunnusluvut	1990	1995	2000	2001	2002
Tuotantoalalla toimivien keskivertomäärä vuosittain, yhteensä, tuh. henkeä mm.	1792	1383	1102	1054	1010
suurissa ja keskisuurissa yrityksissä niiden joukossa	1250,3	949,9	804,4	782,1	730,1
puunkorjuu	538,9	372,0	293,2	260,2	238,0
puunjalostus	525,1	408,7	346,5	351,2	327,2
sellu- ja paperiteollisuus	178,8	162,8	157,8	163,5	158,3
kemiallinen metsäteollisuus	7,5	6,4	6,9	7,2	6,5

NIPIEIllesprom

Työtuottavuuden ja palkansaajien keskimääräisten kuukausiansioiden kehitys Venäjän metsäteollisuudessa

Tunnusluvut	1990 г.	1991 г.	1992 г.	1993 г.	1994 г.	1995 г.	1996 г.	1997 г.	1998 г.	1999 г.	2000 г	2001 г	2002 г
1. TTH:n lukumäärä, tuh. henkeä	1792	1725	1813	1641	1535	1383	1261	1138	1034	1057	1102	1054	1010
2. Lukumääräindeksit prosentteina: vuoteen 1990 verrattuna	100,0	96,3	101,2	85,6	77,2	77,2	70,4	63,5	57,7	58,9	61,5	58,8	56,4
3. Tuotantovolyymi (yritysten omissa hinnoissa), mrd. rpl (1998 ja 2002 - milj. rpl)	31,0	68,9	823	5227	16334	50500	50790	51463	57109	128149	185012	216113	247511
4. Tuotantoindeksit, % :													
4.1. edelliseen vuoteen verrattuna	99	91	85	81	70	99,3	77	99,6	100,4	118	113	103	102,4
4.2. vuoteen 1990 verrattuna	100,0	91,0	77,4	62,7	43,9	43,6	33,5	33,4	33,5	39,6	44,7	46,1	47,2
5. Tuotantovolyymi vuoden 1990 hinnoissa, mrd. rpl (1998-2002 - milj. rpl)	31,0	28,2	23,97	22,85	15,99	15,88	12,23	12,18	12,23	14,43	16,31	16,8	17,2
6. Tuotanto yhtä TTH-työntekijää kohti (yritysten omissa hinnoissa), tuh. rpl	17,3	39,9	453,9	3185,2	10641,0	36514,8	40277,6	45222,3	55231,1	121238,4	167887,5	205040,8	245060,4
7. Tuotanto yhtä TTH-työntekijää kohti (vuoden 1990 hinnoissa), tuh. rpl	17,3	16,3	13,2	13,9	10,4	11,5	9,7	10,7	11,8	13,7	14,8	15,9	17,0
8. Tuotantoindeksi yhtä työntekijää kohti vuoteen 1990 verrattuna, %	100,0	94,5	76,4	80,5	60,2	66,4	56,1	61,9	68,4	78,9	85,6	92,1	98,4
9. Koko henkilöstön keskimääräinen laskettu kuukausipalkka, rpl	308	587	6 589	52 585	183 638	450 586	684 300	804 100	880	1396	2005	2743	3493

NIPIEIllesprom

Tuotannossa toimivien työntekijöiden lukumäärän kehitys Venäjän metsäyrityksissä on esitetty taulukossa 1.4.

Vaikka markkinataloudelliset muutoksen maan talouselämässä oikeuttavat puhumaan työehtosopimukseen perustuvasta palkkajärjestelmästä, silti valtio on nykyään kehottanut käyttämään vuonna 1996 kehitettyä palkkataulukkoa.

Sen mukaan leimikolla työskentelevän ensimmäisen luokan metsätyöntekijän peruspalkka on 1,28 kertaa isompi kuin sellu- ja paperiteollisuudessa urakkapalkalla työskentelevän työntekijän palkka ja 1,43 kertaa suurempi kuin puunjalostuksessa toimivan aikapalkkaisen työntekijän palkka jne.

Vuonna 1999 allekirjoitettiin ”Metsäalan peruspalkkasopimus vuosiksi 2000-2002”, joka edellyttää, että normaaleissa työoloissa ensimmäisen luokan metsätyöntekijän peruspalkka säädetään kertomalla Venäjän tietyllä alueella voimassa oleva toimeentulominimi kertoimella, joka ottaa huomioon teollisuuden tietyn alan olosuhteet.

Taulukko 1.5.

Teollisuuden eri alojen olosuhteet huomioon ottavat kertoimet

Ala:	Puunkorjuu			Sellu- ja paperiteollisuus	Puunjalostus	Rakennustoiminta
	Leimikko, uitto	Alavarasto ja lanssi	Muut puunhankintatyöt			
Kertoimet	1,4	1,3	1,1	1,2	1,0	1,1

Muiden palkkaluokkien työntekijöiden Yhtenäisen palkkataulukon mukainen peruspalkka lasketaan kertomalla ensimmäisen luokan peruspalkka ao. kertoimella, joka on esitetty taulukossa 1.7.

Taulukko 1.6.

Työntekijöiden palkan laskemisessa käytettävät yhtenäisen palkkataulukon mukaiset tariffikertoimet

Palkkaluokat	1	2	3	4	5	6
Tariffikertoimet	1,0	1,1	1,2	1,35	1,54	1,80

Peruspalkka lasketaan uudelleen joka vuosineljännes sen jälkeen kun julkistetaan toimeentulominimi. Tämä menettely on säädetty laissa Venäjän federaation Toimeentulominimistä. (Venäjän federaation hallituksen 5. marraskuuta 2003 antamassa asetuksessa nro 672 määrätään vuoden 2003 kolmannen neljänneksen toimeentulominimin suuruus Venäjän asukasta kohden 2121 ruplaa).

Metsäalan peruspalkkasopimus edellyttää, että sen mukaiset palkat ovat taattuja minimipalkkoja, eikä minkään alueen millään järjestöllä organisaatiosta ja muodosta riippumatta ole oikeutta maksaa pienempää korvausta palkkatyöntekijöille, jos heidän työaikansa pituus vastaa laissa säädettyä ja jos työntekijä suorittaa tehtävänsä asiaankuuluvalla tavalla ja täyttää työnormit.

Metsäteollisuuden keskimääräinen palkkataso on elinkeinolistan alimmaisena, sen jälkeen ovat vain maatalous ja kevyt teollisuus.

1.4. Metsäyritysten sijainti

Neuvostoliitossa metsäyritysten sijainti suhteutettiin kansantalouden rinnakkaisalojen sekä liikenteen, energiatalouden, työvoiman yms. kehitykseen.

Käytännössä eri tuotannonaloja yhdisteltiin, jotta puuraaka-aineen tehokas hyötykäyttö olisi kokonaisvaltaista ja jätteiden määrä minimoitaisiin.

Metsäyritysten sijaintiin vaikuttivat ennen muuta kaksi tekijää: raaka-aine (metsävarat) ja liikenne (puutavaran kuljetukseen soveltuvat metsätiet ja välivarastot siirtoajon järjestämiseksi tienvarsitasolle). Näitä molempia oli olemassa Euroopan-puoleisen Venäjän ja Volganvarren pohjoisosissa, missä puunkorjuuta enimmäkseen harjoitettiin, vaikka ¾ metsävaroista sijaitsee Siperiassa ja Kaukoidässä. Tämän takia metsissä suoritetaan yhä ylimääräisiä hakkuita, jotka vahingoittavat metsävaroja. Siksi Venäjän Euroopan-puoleisessa osassa tulee lähitulevaisuudessa olemaan puutetta hyvälaatuisesta havupuusta.

Sahaus sijaitsee enimmäkseen puunkorjuualueilla hyvien moottoriteiden varrella ja jokien suistoissa, joista pääsee avomerelle, sekä pää ratojen risteyksissä. Puunsahauksen erikoisuutena Venäjällä on sen huono tuottavuus ja suuntautuminen vientiin. Tästä johtuu, että sahaus on keskittynyt Luoteis-Venäjälle ja Siperiaan.

Paitsi raaka-ainetekijää puunjalostusteollisuuden sijaintiin vaikuttaa myös kulutus. Puolet *vanerista* tuotetaan Luoteis-Venäjällä ja Uralilla. Suurimmat vaneritehtaat sijaitsevat Pietarissa, Tsherepovetsissa, Bratskissa (Irkutskin alueella), Tjumenissa, Bijskissa (Altailla). Kuitulevyn suurimpia tuottajia on Bratskissa (Irkutskin alue) ja Lesosibirskissa (Krasnojarskin alue); lastulevyn suurimpia tuottajia ovat Tomskin ja Ust-Ilimskin (Irkutskin alue) metsäteollisuusyhtymät. Samaan aikaan Siperian puunjalostustehtaiden tuotantokapasiteetista käytetään vain 30 %, syynä siihen on ollut paitsi väestön ostokyvyn lasku myös tuotteiden huono kilpailukyky. Valmistalojen rakentamista harjoitetaan niin puunhankinta-alueilla kuin kulutusalueillakin: Uralilla, Luoteis-Venäjällä ja Siperiassa. Huonekaluteollisuus on suuntautunut pääasiallisesti väestön kulutukseen. Huonekalutehtaat ovat keskittyneet Moskovaan ja Moskovan alueelle (noin 27 % maan tehtaista) sekä Pietariin ja Leningradin alueelle. Näiden alueiden väestön ostokyky on maan suurimpia, siksi huonekalutuotanto sijaitseekin Keski-Venäjällä ja maan luoteisosassa.

Sellu- ja paperiteollisuus on erittäin materiaali-, energia- ja vesivaltainen tuotannonala, joka on suuntautunut raaka-ainelähteisiin ja energiansiirtolähteisiin. Sellu- ja paperiteollisuuden keskuksia ovat Arkangelin alue, Komin tasavalta, Karjalan tasavalta, Permin alue, Nizhni Novgorodin alue, Marin tasavalta, Irkutskin alue, Krasnojarskin alue ja Burjatian tasavalta.

Taulukoissa 1.9 – 1.11 esitetään metsäyritysten jakauma Venäjän alueella.

Taulukko 1.7.

Puunkorjuuteollisuuden tärkeimpien tuotannonalojen alueellinen rakenne (%)

Federatiivinen alue	1980			1990			2002		
	Puu-tavara	Tarve-puu	Rata-pölkkyjä	Puu-tavara	Tarve-puu	Rata-pölkkyjä	Puu-tavara	Tarve-puu	Rata-pölkkyjä
Venäjä, mm.:	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Euroopan-puoleinen osa	61,3	62,2	19,0	58,1	58,9	24,3	60,0	59,4	24,1
Aasian-puoleinen osa	38,7	37,8	81,0	41,9	41,1	75,7	40,0	40,6	75,9
Luoteis-Venäjä	26,8	29,0	6,7	26,0	27,8	7,3	33,6	35,6	8,4
Keski-Venäjä	8,3	7,5	0,3	8,2	7,8	4,0	8,3	7,5	1,1
Volganvarsi	17,7	16,7	6,5	15,9	14,9	7,0	13,5	12,0	4,5
Ural	11,6	11,7	11,5	11,8	12,0	12,8	7,1	6,5	13,1
Etelä-Venäjä	0,9	1,2	-	1,0	1,0	-	0,3	0,3	-
Siperia	24,7	24,5	68,8	27,4	27,3	63,0	24,3	25,6	69,7
Kaukoita	10	9,4	6,2	9,7	9,2	5,9	12,9	12,5	3,2

NIPIEIllesprom

Taulukko 1.8.

Puunjalostusteollisuuden tärkeimpien tuotannonalojen alueellinen rakenne (%)

Federatiivinen alue	1980				1990				2002			
	Sahatavara	Vaneri	Puulevy	Huonekalut	Sahatavara	Vaneri	Puulevy	Huonekalut	Sahatavara	Vaneri	Puulevy	Huonekalut
Venäjä, mm.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Euroopa-puoleinen osa	61	86,5	81,1	83,6	58,9	82,1	77,7	82,6	67,2	90,8	82,4	91,2
Aasian-puoleinen osa	39	13,5	18,9	16,4	41,1	17,9	22,3	17,4	32,8	9,2	17,6	8,8
Luoteis-Venäjä	20,4	26,9	24,1	12,5	19,2	25,5	22,6	12,2	26,4	39,3	26,3	13,1
Keski-Venäjä	10,7	20,3	24,6	28,4	11,0	17,3	20,7	28,1	12,1	19,1	30,9	47,2
Volganvarsi	18,3	27,7	16,8	19,0	17,6	27,4	16,7	18,8	20,4	25,6	17,0	17,8
Ural	11,2	9,3	9,6	5,6	11,3	8,8	11,3	5,9	10,3	8,0	3,6	7,9
Etelä-Venäjä	3,4	3,5	10,6	18,8	3,3	4,3	10,7	18,7	1,3	0,3	7,2	8,2
Siperia	28,1	9,8	10,9	11,0	30,4	15,1	14,3	11,2	25,1	7,7	14,0	3,9
Kaukoita	7,9	2,5	3,4	4,7	7,2	1,6	3,7	5,1	4,4	-	1,0	1,9

NIPIEllesprom

Taulukko 1.9.

Sellu- ja paperiteollisuuden tärkeimpien tuotannonalojen alueellinen rakenne (%)

Federatiivinen alue	1980				1990				2002			
	Sellu keitettynä	Sellu kauppatavarana	Paperi	Kartonki	Sellu keitettynä	Sellu kauppatavarana	Paperi	Kartonki	Sellu keitettynä	Sellu kauppatavarana	Paperi	Kartonki
Venäjä, mm.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Euroopa-puoleinen osa:	74,0	66,9	92,2	73,6	68,8	52,8	93,8	73,2	69,8	46,7	98,7	82,8
Aasian-puoleinen osa	26,0	33,1	7,8	26,4	31,2	47,2	6,2	26,8	30,2	53,3	1,3	17,2
Luoteis-Venäjä	58,8	63,3	48,4	34,4	56,8	51,8	57,1	35,1	63,4	46,4	60,0	52,5
Keski-Venäjä	-	-	4,0	14,5	-	-	3,4	14,4	-	-	2,6	12,0
Volganvarsi	12,2	3,3	37,6	16,1	9,3	1,0	31,5	16,3	5,3	0,3	34,5	14,5
Ural	1,0	0,3	1,5	0,6	0,8	-	1,5	0,4	0,8	-	1,3	0,1
Etelä-Venäjä	2,0	-	0,7	8,0	1,9	-	0,3	7,0	0,3	-	0,3	3,7
Siperia	18,7	27	2,6	19,7	24,0	41,1	2,1	19,0	30,1	53,3	1,2	15,9
Kaukoita	7,3	6,1	5,2	6,7	7,2	6,1	4,1	7,8	0,1	-	0,1	1,3

NIPIEllesprom

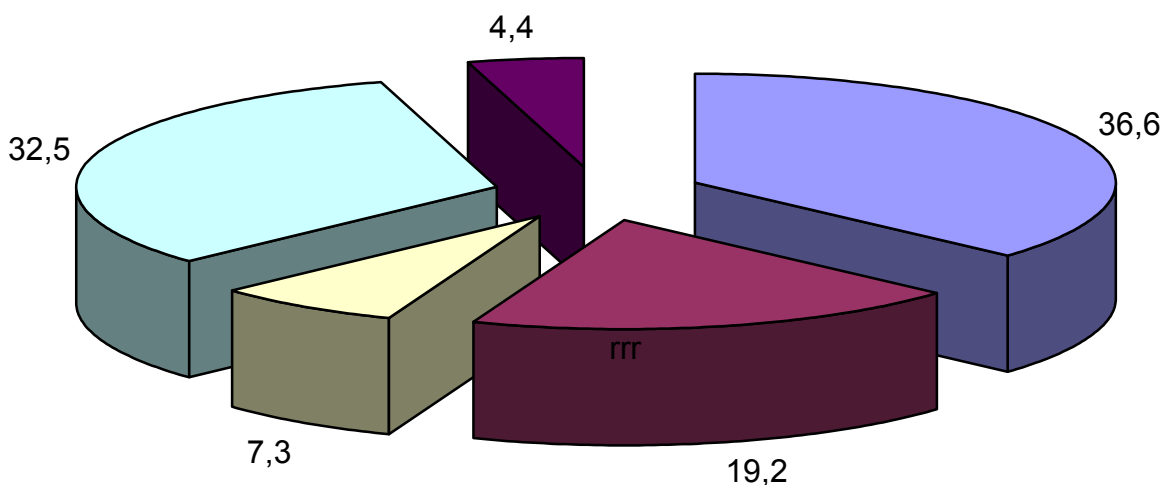
1.5. Vienti ja tuonti vuosina 1970 – 2002

Neuvostoliiton puunviennistä Venäjän osuus oli 1980-luvulla 95 %. Aina vuoteen 1988 asti sahatavaran kaikkien lajien kohdalla oli havaittavissa jatkuvaa vaikkakin hidasta viennin kasvua.

Metsäalan tuotteiden vienti on perinteisesti ollut Venäjän vientikaupan tärkeimpiä osia. Metsäteollisuuden vientitavaroiden osuus on yli 50 % kotimaisesta metsäalan tuotannosta. Kuvassa 1.4 esitetään Venäjän metsäalan vientirakenne. Raakapuun osuus on 36,6 % ja sellu- ja paperituotteiden osuus on 32,5 %.

Kuva 1.5

Metsä- ja paperituotteiden viennin rakenne (%) 2002
(strukturointi tehty Venäjän tullikomitean tietojen mukaan)

- Круглые лесоматериалы (36,6%)
- Пиломатериалы (19,2%)
- Фанера, плиты (7,3%)
- Продукция целлюлозно-бумажной промышленности (32,5%)
- Прочая продукция (4,4%)

Raakapuun (36,6 %)
Sahatavara (19,2 %)
Vaneri, puulevy (7,3 %)
Sellu- ja paperituotteet (32,5 %)
Muut tuotteet (4,4 %)

Alempana tarkasteltavan metsä- ja paperituotteiden viennin arvo merkitään vuoden 1997 milj. rpl, sittemmin USA:n dollareina. Vuonna 1997 Venäjällä muutettiin setelirahan nimellisarvoa poistamalla kaikista hinnoista kolme nollaa.

Venäjä vie paperi- ja metsätuotteita yli 100 maahan. Raakapuun vienti on perinteisesti ollut tärkein vientiartikkeli. Vuoteen 1990 asti raakapuun vienti kasvoi jatkuvasti. Vuodesta 1990 vientivolyymia laskettaessa otetaan mukaan myös IVY-maat, joiden osuus kokonaisviennistä on vähäinen (raakapuuta noin 1 %, sahatavaraa alle 10 %). Vuosina 1995-1998 Venäjä vei keskimäärin 18 milj. m³ vuodessa, 2000-2001 vuosivienti ylitti 30 milj. m³, vuonna 2002 vietiin 36,8 milj. m³ eli 43,2 % Venäjällä tuotetusta tarvepuusta. Venäläisen raakapuun suurimpia tuontimaita ovat Suomi (30 %), Japani (20 %), Kiina (20 %) ja Ruotsi (10 %).

Taulukko 1.12.

Raakapuun vienti Venäjältä
(Lähde: Venäjän tilastokomitea)

Tuote-nimi	Mitta-yks.	1970	1975	1980	1985	1988	1990	1995	1997	1998	2000	2002
Raakapuu	milj. m ³	15,3	16,9	13,9	15,4	20,5	31,4	18,4	17,7	20,2	30,8	36,8
	milj. rpl. v:sta 1998 milj. USA:n doll.	254,3	464,6	614,8	546,0	707,8	921,5	635250	822700	938	1338	1648

Sahatavaran (ulkomaankaupan tavaranimikkeistön koodin mukaan ”jalostettujen metsätuotteiden”) vienti vuosina 1998-2002 kasvoi jatkuvasti, niin että 2002 vienti kasvoi 1,8-kertaisesti vuoteen 1998 verrattuna.

Vuonna 1995 Venäjä vei vuosittain 5,9 milj. m³ sahatavaraa (25 % tuotantovolyyymista), mutta 2000 jo 7,8 milj. m³ (39 % tuotantovolyyymista) ja 2002 peräti 9 milj. m³ (50 % tuotantovolyyymista).

Sahatavaran suurimpia tuontimaita ovat Japani (9 %), Kiina (8,5 %), Egypti (8,9 %), Iso-Britannia (7,4 %) ja Saksa (5,6 %). Huomattava osa tuotetusta sahatavarasta (noin 10,7 %) viedään IVY-maihin.

Taulukko 1.13.

Sahatavaran vienti Venäjältä
(Lähde: Venäjän tilastokomitea, Venäjän tullikomitea)

Tuotenimi	Mitta-yks.	1970	1975	1980	1985	1988	1990	1995	1997	1998	2000	2002
Sahatavara	milj.m ³	8,0	7,8	7,1	7,6	8,2	7,8	5,9	4,8	4,6	7,8	9,0
	milj. rpl. v:sta 1998 milj. USA:n doll.	299,9	561,5	783,8	813,1	779,8	778,8	589100	567650	543	733	869

Vuosina 1998-2002 vientiin meni keskimäärin 63 % Venäjällä tuotetusta vanerista. Vuonna 2002 vaneria vietiin 1,16 milj. kuutiota, eli kasvu oli 60 % vuoden 1998 tasoon verrattuna. Samanaikaisesti ulkomaan valuutassa lasketut vanerin myyntitulot kasvoivat hitaasti ja niiden osuus metsätuotteiden viennin arvosta nousi vain 5 %:stä 6,5 %:iin.

Noin 60 % Venäjän vientivanerista menee USA:han (31,2 %), Isoon-Britanniaan (8,4 %) sekä Saksaan (3,9 %), Egyptiin (7,1 %) ja Viroon (6,0 %).

Taulukko 1.14.

Vanerin vienti Venäjältä
(Lähde: Venäjän tilastokomitea, Venäjän tullikomitea)

Tuote-nimi	Mitta-yks.	1970	1975	1980	1985	1988	1990	1995	1997	1998	2000	2002
Vaneri	tuh.m ³	291,4	302,5	314,3	410,3	416,2	527	670	628	722	974	1158

	МЛН. milj. rpl. v:sta 1998 milj. USA:n doll.	31,3	57,7	76,5	104,3	105,9	125,4	159400	200925	230	221	282

Erotuksena vanerista lastu- ja kuitulevyä ei voida pitää vientiin suuntautuneena tuotteena. Puulevyn kotimainen kysyntä on hyvin vilkas, mutta venäläisten puulevytuotteiden kilpailukyky maailmanmarkkinoilla on heikkoa. Noiden tuotteiden vientiä on silti olemassa, ja sen kehitystä kuvataan taulukossa 1.15.

Taulukko 1.15.

Puulevytuotteiden vienti Venäjältä
(Lähde: Venäjän tilastokomitea, Venäjän tullikomitea)

Tuotenimi	Mittayks.	1970	1975	1980	1985	1988	1990	1995	1998	2000	2002
Lastulevy	tuh.m ³	145	274	332,2	298,1	351,7	343	169	100	135	147
	milj. rpl. v:sta 1998 milj. USA:n doll.	7,8	18,9	19,3	19,1	22,6	22,1	10890	12,8	11	16,6
Kuitulevy	milj.m ²	41,6	72,2	80,8	71,7	90,4	114	42	54	87	76
	milj. rpl. v:sta 1998 milj. USA:n doll.	8,1	22,1	30,3	30	37,7	47,5	-	26,0	32,0	33,1

Sellun vienti on vuosina 1990-2002 pysyvästi kasvanut. Vuonna 2002 sellua vietiin 1 885 000 t, mikä oli melkein 5 kertaa enemmän kuin v. 1990 (taulukko 1.16). Venäjä kuuluu sellaisten paperin ja kartongin vientimaiden joukkoon, joissa tuotanto ylittää huomattavasti kulutuksen. Vuonna 2002 vietiin 2 460 000 t paperi- ja kartonkituotteita, ts. yli 40 % sen tuotantovolyyminä. Vuosina 1998-2002 paperi- ja kartonkituotteiden viennin osuus oli keskimäärin 20,5 % metsätuotteiden viennistä.

Venäläisen sellun suurimpana tuontimaana on Kiina, jonka osuus on yli 47 % sellun kokonaisviennistä.

Taulukko 1.16.

Sellu- ja paperituotteiden vienti Venäjältä
(Lähde: Venäjän tilastokomitea, Venäjän tullikomitea)

Tuotenimi	Mittayks.	1970	1975	1980	1985	1988	1990	1995	1998	2000	2002
Sellu	tuh.t	447,8	515	821,3	965	1055	1104	1252	1056	1660	1885
	milj. rpl. v:sta 1998 milj. USA:n doll.	54,5	93,4	220,8	308,3	359,2	374,1	1152	366	586	558

Paperi ja kartonki	tuh.t	721,6	924,6	1018,4	1100,2	1099,4	1350,1	1200	1767	2299	2460
	milj. rpl. v:sta 1998 milj. USA:n doll.	95,2	166,9	251,5	361,3	358,5	372,5	26,7	739	860	900

Venäjälle tuotavien metsä- ja paperituotteiden arvo oli 2002 vähän alle 1,9 mrd.\$. Sellu- ja paperituotteiden osuus oli noin 63 % metsätuotteiden tuonnin arvosta.

Lastulevyä tuotiin 64,8 milj. USA:n dollarin arvosta ja kuitulevyä 42,7 milj. USA:n dollarin arvosta. Huonekalujen tuonnin arvo oli 2002 noin 473 milj. USA:n dollaria.

Taulukko 1.17.

Metsä- ja paperituotteiden tuonti Venäjälle (milj. \$)
(Lähde: Venäjän tilastokomitea, Venäjän tullikomitea)

Tuotenimi	1995	1996	1997	1998
1. Sahatavara	7,7	8,7	12,5	10,1
2. Lastulevy	8,7	24,3	48	45,3
3. Kuitulevy	6,9	12	20	20,7
4. Vaneri	2,7	4	5,5	4,9
5. Puunjalostustuotteet (ovi- ja ikkuna-aihiot yms.)	111,0	83	89	64,3
Huonekalut	737	475	611	432
Sellu- ja paperituotteet	584	833	1012	806,1

taulukon 1.17 jatkoa

Tuotenimi	2000	2001	2002
1. Sahatavara	3,8	3,0	3,6
2. Lastulevy	35,7	51,35	64,8
3. Kuitulevy	17,7	27,07	42,7
4. Vaneri	4,2	5,0	8,4
Huonekalut	265	380	473
Sellu- ja paperituotteet	732,5	1126,8	1392,30

Tuonti on taloudellisesti perusteltua silloin, kun raaka-ainetta tuodaan venäläisille yrityksille, jotka sijaitsevat kaukana samantyyppisten tuotteiden venäläisistä valmistajista. Tuonnin toisena syynä on joidenkin Venäjällä tuotettavien puunjalostus- ja sellu- ja paperituotteiden puute (tai huono laatu). Tuontisellun ja paperituotteiden osuus oli noin 60 % metsätuotteiden tuonnin arvosta.

Metsätuotteiden tuonnin kehitys riippuu paljolti ruplan kurssimuutoksista. Vakaan valuutan aikoina hyödykkeiden tuonti maan sisämarkkinoille kasvaa, mutta ruplan devalvointi johtaa välittömästi tuonnin laskuun. Vuonna 2002 metsätuotteiden tuonti Venäjälle lisääntyi näiden tekijöiden vaikutuksesta 0,4 mrd. dollaria.

Puunjalostustuotteista Venäjälle tuodaan puusepän- ja rakennusteollisuuden tuotteita (ikkuna- ja oviaihoita, parkettilaattoja ja paneelilautoja) etupäässä Suomesta, Saksasta, Sloveniasta ja Italiasta.

Puulevytuotteita (lastulevyä, kuitulevyä, MDF ja OSB) tuodaan ennen muuta Valko-Venäjältä, Puolasta, Ranskasta, Virosta ja Suomesta.

Huonekalujen tuonnissa johtavalla sijalla ovat Italia, Saksa, Espanja, Ruotsi, Valko-Venäjä, Puola ja Ukraina.

Sellu- ja paperituotteiden osuus on noin 60 % Venäjälle tuotavien metsätuotteiden arvosta: maahan tuodaan korkealaatuista erikoispaperia ja hygienia tuotteita. Sellu- ja paperiteollisuuden tuotteita hankitaan ennen muuta Suomesta, Ruotsista, Liettuasta, Puolasta ja Kiinasta.

Metsä- ja paperituotteiden kokonaistuonnissa etusijalla ovat Saksa (noin 16 %) ja Suomi (noin 14 %) sekä Italia (noin 10 %). (Lähde: mielipidetutkimustoimisto Ekspert Ra).